



ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI  
ENERGY REGULATORY OFFICE  
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU

## Četvrta revizija tarifa za električnu energiju 2010 (RTE4)

### Konsultativni izveštaj

#### IZVEŠTAJ

Ovaj Konsultativni izveštaj je pripremio RUE u cilju dobijanja eventualnih komentara od zainteresovanih strana. U dokumentu su predstavljeni stavovi i predlozi RUE u vezi sa aplikacijama nosilaca licenci i ne treba ih smatrati konačnim odlukama RUE.

**Priština, 26. februar 2010. godine**

## 1. Uvod

Regulatorni ured za energiju (RUE) je u procesu revizije aplikacija za odobravanje tarifa Kosovske energetske korporacije D.D. (KEK) i Kosovskog operatora prenosnog sistema i tržišta (KOPST) koje stupaju na snagu od 1. aprila 2010. godine.

U ovom Konsultativnom izveštaju predstavljeni su stavovi RUE u vezi zahteva KEK-a i KOPST-a za odobrene prihode koje treba prikupiti iz regulisanih tarifa.

Eventualne komentare zainteresovane strane treba da dostave na [ero.pricing-tariffs@ero-ks.org](mailto:ero.pricing-tariffs@ero-ks.org) pod naslovom „Komentari za RTE4“, ili da ih pošalju na adresu RUE, Odeljenju za tarife i cene. Očekuje se da će RUE doneti konačnu odluku do 15. marta 2010. godine pošto uzme u obzir komentare dobijene od zainteresovanih strana.

## 2. Proces revizije tarifa

Revizija tarifa je interaktivan proces u kojem učestvuju RUE, nosioci licenci (KEK i KOPST) i zainteresovane strane. RUE je najpre poslao principe i raspored revizije tarifa, prema kojima su nosioci licenci podnosili preliminarne aplikacije. Posle komentara i napomena koje je dao RUE u vezi preliminarne aplikacije, dostavljene su konačne aplikacije za koje je urađen ovaj Konsultativni izveštaj, koji sadrži principe i predloge RUE o odobrenim prihodima i tarifama za narednu godinu. Posle dobijanja komentara od zainteresovanih strana u vezi sa ovim izveštajem, RUE će doneti odluku o novim tarifama. U toku ovog procesa analizirani su svi troškovi koji su neophodni za normalno funkcionisanje nosilaca licenci, na osnovu Pravilnika o cenama i Tarifne metodologije RUE.



Slika 1. Proces četvrte revizije tarifa za električnu energiju (RTE4)

## 3. Način konačne revizije aplikacija

RUE vrši procenu aplikacija za odobrene prihode i tarife nosilaca licenci u tri faze:

- I. procenjuje se početni zahtev nosilaca licenci koji je dostavljen u aplikaciji za odobravanje tarifa;
- II. ispravljaju se greške u aplikacijama nosilaca licenci i ažuriraju se aplikacije sa novim podacima;
- III. RUE daje svoj predlog za odobrene prihode i tarife za 2010. godinu.

### 3.1 Procena zahteva

U toku prve faze procene, RUE je analizirao vrednosti koje zahtevaju KEK i KOPST, fokusirajući se na iznose u aplikacijama koje su podneli nosioci licenci. Posle analize aplikacija, RUE je konstatovao da zahtevani prihodi za 2010. godinu iznose 177.6 miliona evra, što u poređenju sa odobrenim приходima za prethodnu godinu, koji su iznosili 139.8 miliona evra, predstavlja povećanje od 28%.

Prema energetsom bilansu koji je podneo KEK, prodaja energije redovnim potrošačima predviđa rast od 9.2% u poređenju sa prodajom koja je predviđena u toku utvrđivanja tarifa za 2009. godinu, odnosno od 7.0% u poređenju sa prodajom ostvarenom u toku 2009. godine. Zahtev nosilaca licenci u aplikaciji, posle njihove koordinacije je 177.6 miliona evra, što je dovelo do potrebe za povećanjem sadašnjih tarifa za 13.6%, prema strukturi koja je data u tabeli 1.

Ukoliko postojeće naknade za prenos ostanu nepromenjene, tada bi očekivani prihodi KOPST-a bili 20.7 miliona evra, što predstavlja rast od 2.3 miliona evra u poređenju sa odobrenim приходima u 2009. godini, kao rezultat očekivanog rasta zahteva za energijom. To znači da prihodi koje zahteva KOPST za 2010. godinu u iznosu od 19.1 miliona evra (uključujući i troškove za pokrivanje gubitaka) predstavljaju smanjenje srednje naknade za prenos od 7.6%.

| PRIMLJENA APLIKACIJA                        |             | Rudarstvo     | Proizvodnja   | Mreže         | Napajanje     | KEK                             | KOPST         | UKUPNO         |
|---|-------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------------------------|---------------|----------------|
| Operativni troškovi (bez kupovine energije) | €000        | 42.244        | 30.802        | 18.714        | 17.279        | <b>109.039</b>                  | 7.978         | <b>117.017</b> |
| Amortizacija                                | €000        | 5.572         | 4.202         | 1.051         | 507           | <b>11.333</b>                   | 1.739         | <b>13.071</b>  |
| Povraćaj                                    | €000        | 18.838        | 8.787         | 4.238         | 308           | <b>32.171</b>                   | 1.588         | <b>33.759</b>  |
| Uvoz  | €000        |               |               |               | 75.540        | <b>75.540</b>                   |               | <b>75.540</b>  |
| Kupovina energije van KEK-a                 | €000        |               |               |               | 2.818         | <b>2.818</b>                    |               | <b>2.818</b>   |
| Pomoćne usluge                              | €000        |               |               |               |               | <b>0</b>                        | 1.624         | <b>1.624</b>   |
| Troškovi centralne administracije           | €000        | 5.046         | 2.399         | 1.768         | 1.751         | <b>10.964</b>                   |               | <b>10.964</b>  |
| <b>UKUPNI ODOBRENI TROŠKOVI</b>             | <b>€000</b> | <b>71.700</b> | <b>46.190</b> | <b>25.771</b> | <b>98.203</b> | <b>241.864</b>                  | <b>12.929</b> | <b>254.793</b> |
| Prodaje privilegovanim potrošačima          | €000        |               |               |               | -21.281       | <b>-21.281</b>                  |               | <b>-21.281</b> |
| Izvoz                                       | €000        |               |               |               | -4.430        | <b>-4.430</b>                   |               | <b>-4.430</b>  |
| Ostali operativni prihodi                   | €000        | -1.500        |               |               |               | <b>-1.500</b>                   |               | <b>-1.500</b>  |
| Subvencije                                  | €000        |               |               |               | -50.000       | <b>-50.000</b>                  |               | <b>-50.000</b> |
| Prilagođavanja                              | €000        |               |               |               |               | <b>0</b>                        |               | <b>0</b>       |
| <b>UKUPNI ODOBRENI PRIHODI</b>              | <b>€000</b> | <b>70.200</b> | <b>46.190</b> | <b>25.771</b> | <b>22.492</b> | <b>164.653</b>                  | <b>12.929</b> | <b>177.582</b> |
|   |             |               |               |               |               | Predviđena prosečna tarifa 2010 | €/kWh         | 5,58           |
|   |             |               |               |               |               | Zahtevana prosečna tarifa       | €/kWh         | 6,34           |
| <b>ZAHTEV ZA POVEĆANJE PROSEČNE TARIFE</b>  |             |               |               |               |               |                                 |               | <b>13,6%</b>   |

Tabela 1: Pregled zahtevanih prihoda prema aplikacijama nosilaca licenci

### 3.2 Korekcije i koordinacija koje obavlja RUE

Aplikacije, onako kako su primljene, sadrže određeni broj grešaka u računu, ili su uneti netačni podaci. RUE je izvršio njihovu korekciju i uskladio je aplikacije sa novim podacima o kapitalnim troškovima za 2009. godinu. RUE je prema Tarifnoj metodologiji izvršio podešavanja u cilju kompenzacije razlike između realizovanih i odobrenih kapitalnih troškova, kao i gubitaka u prenosu u 2009. godini. Ove korekcije i podešavanja su prikazani u nastavku.

Treba reći da primena ovih korekcija i podešavanja ne znači prihvatanje od strane RUE predloženih troškova koji su navedeni u aplikacijama nosilaca licenci. Revizija opravdanosti ovih troškova koju je uradio RUE data je u nastavku.

#### 3.2.1 Korekcije

Korekcije koje je izvršio RUE su obavljene u pogledu:

- **korekcije grešaka** u računu i podataka u aplikacijama KEK-a i KOPST-a. Izvršene korekcije su dovele do povećanja odobrenih prihoda KEK-a za 291,000 evra, a KOPST-a za 66,000 evra;
- **smanjenja kapitalnih troškova koje je naveo KEK u 2009. godini tako da odgovaraju realizovanim troškovima**. Ovo smanjenje je umanjilo početnu vrednost imovinske baze na osnovu koje su proračunata amortizacija i dozvoljeni povraćaj koji su uključeni u odobrene prihode za 2.3 miliona evra;
- **obračuna margine snabdevanja i planiranih prihoda od prodaje privilegovanim potrošačima** od strane javnog snabdevača, koji se razlikuju od vrednosti koje su predstavljene u aplikacijama za tarife. Ovo je uticalo na to da se odobreni prihodi KEK-a umanje za 1.1 miliona evra u 2010. godini;
- **smanjenja prihoda koje je zaradio KEK-ov Odsek za proizvodnju putem ugovora za pomoćne usluge** sa KOPST-om. Ovo smanjuje odobrene prihode KEK-a za 1.6 miliona evra;
- **usklađivanja sa troškovima i obimom odobrenih gubitaka u prenosu** koji su uključeni u odobrene prihode KOPST-a da bi odgovarali troškovima i obimu obračunatih gubitaka u aplikaciji KEK-a.

#### 3.2.2 Usklađivanje

RUE je izvršio usklađivanje odobrenih prihoda tako da odražavaju razlike između odobrenih i ostvarenih troškova u prethodnoj godini, uvek kada su te razlike van kontrole nosilaca licenci. Pri obračunu odobrenih prihoda nosilaca licenci u 2010. godini, RUE je izvršio sledeća usklađivanja:

- uvek kada su realizovani kapitalni troškovi bili veći ili manji od onih koje je prethodno odobrio RUE pri utvrđivanju odobrenih prihoda, RUE je usklađivao razlike u odobrenjima za

amortizaciju i odobrenom povraćaju u narednoj godini<sup>1</sup>. Ovo pruža stimulaciju nosiocima licenci da ostvare ciljeve kapitalnih troškova koji su uključeni u odobrene prihode, imajući u vidu potrebu za investicijama na Kosovu. U toku 2009. godine ukupni kapitalni troškovi KEK-a bili su niži od onih koji su uključeni u odobrene prihode za 2009. godinu, što je dovelo do kompenzacijskog snižavanja odobrenih prihoda za 2010. godinu u vrednosti od 2.2 miliona evra. Kapitalni troškovi KOPST-a u 2009. godini bili su veći od odobrenih, što je dovelo do povećanja odobrenih prihoda za 455,000 evra u 2010. godini.

- Stvarni gubici u prenosu za koje je KOPST platio javnom snabdevaču KEK-u mogu da se razlikuju od odobrenih gubitaka zbog razlika u ukupnim prenetim količinama koje su van kontrole KOPST-a, i zbog razlika u nivou gubitaka (koji su iskazani kao faktor ili procenat gubitaka) koje KOPST može da kontroliše u velikoj meri investicijama u prenosnu opremu za koju su odobrene investicije. U toku 2009. godine, stvarni troškovi za pokrivanje gubitaka u prenosu bili su za 2.3 miliona evra niži od onih koji bi se očekivali imajući u vidu norme za odobrene gubitke i stvarni obim prenete energije u 2009. godini. RUE procenjuje da može da se smatra da KOPST učestvuje samo 50% u ovoj uštedi i odobrava mu da je zadrži u iznosu od 1.15 miliona evra. Ostvareni troškovi KOPST-a u 2009. godini za pokrivanje gubitaka u prenosu bili su za oko 1.1 miliona evra veći od odobrenog nivoa, što predstavlja jedan deo ukupne uštede u odnosu na ono što je odobreno KOPST-u. Ovo je dovelo do povećanja odobrenih prihoda KOPST-a za 0.05 miliona evra.
- U toku 2009. godine RUE je privremeno suspendovao obavezu da Proizvodnja KEK-a plati RUE taksu za licencu. Nivo taksi za licence je van kontrole nosilaca licenci i ide uz tarife. RUE je regulisao odobrene prihode Proizvodnje KEK-a u 2010. godini odozgo naniže kroz izmene odobrenih taksi za nosioce licenci u 2010. godini u odnosu na one koje se trenutno plaćaju. Ovo je dovelo do smanjivanja odobrenih prihoda Proizvodnje KEK-a za 976,000 evra.

### **3.2.3 Pregled korekcija i prilagođavanja RUE**

Iz gore pomenutih razloga, zahtevana vrednost odobrenih prihoda i tarifa za 2010. godinu smanjena je za 7.3 miliona evra, sa 177.5 miliona evra na 170.1 miliona evra. Ovo predstavlja povećanje srednjih tarifa od 8.8%. U tabeli 2 je dat pregled odobrenih prihoda i troškova, posle izvršenih prilagođavanja i korekcija od strane RUE.

---

<sup>1</sup> Na primer, ako su realizovani kapitalni troškovi bili za milion evra manji od onih koji su uključeni u odobrene prihode, tada nosilac licence dobija 20,000 evra na odobrenoj amortizaciji i 65,500 evra u vidu odobrenog povraćaja za investicije koje u stvarnosti nije ostvario (pri ovom proračunu je pretpostavljeno da je radni vek imovine 25 godina, a srednji ponderisani troškovi kapitala (SPTK) 13.1% za imovinu koja je uvećana u protekloj godini). Korekcijom RUE smanjeni su odobreni prihodi u protekloj godini za 85,500 evra u pogledu procenjene odobrene amortizacije i povraćaja, uvažavajući i prihode od kamata u ukupnim prihodima u toku prethodne godine.

|   |             | Rudarstvo     | Proizvodnja   | Mreže         | Napajanje     | KEK                             | KOPST         | UKUPNO         |
|---|-------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------------------------|---------------|----------------|
| Operativni troškovi (bez kupovine energije) | €000        | 42.244        | 30.802        | 18.714        | 18.249        | <b>110.009</b>                  | 7.978         | <b>117.987</b> |
| Amortizacija                                | €000        | 5.122         | 4.360         | 1.071         | 527           | <b>11.081</b>                   | 1.806         | <b>12.887</b>  |
| Povraćaj                                    | €000        | 17.115        | 8.925         | 4.293         | 264           | <b>30.596</b>                   | 1.587         | <b>32.183</b>  |
| Uvoz  | €000        |               |               |               | 75.540        | <b>75.540</b>                   |               | <b>75.540</b>  |
| Kupovina energije van KEK-a                 | €000        |               |               |               | 2.581         | <b>2.581</b>                    |               | <b>2.581</b>   |
| Pomoćne usluge                              | €000        |               |               |               |               | <b>0</b>                        | 1.624         | <b>1.624</b>   |
| Troškovi centralne administracije           | €000        | 5.066         | 2.409         | 1.775         | 1.758         | <b>11.008</b>                   |               | <b>11.008</b>  |
| <b>UKUPNI ODOBRENI TROŠKOVI</b>             | <b>€000</b> | <b>69.547</b> | <b>46.496</b> | <b>25.853</b> | <b>98.918</b> | <b>240.814</b>                  | <b>12.995</b> | <b>253.809</b> |
| Prodaje privilegovanim potrošačima          | €000        |               |               |               | -23.388       | <b>-23.388</b>                  |               | <b>-23.388</b> |
| Izvoz                                       | €000        |               |               |               | -4.430        | <b>-4.430</b>                   |               | <b>-4.430</b>  |
| Ostali operativni prihodi                   | €000        | -1.500        | -1.624        |               |               | <b>-3.124</b>                   |               | <b>-3.124</b>  |
| Subvencije                                  | €000        |               |               |               | -50.000       | <b>-50.000</b>                  |               | <b>-50.000</b> |
| Prilagođavanja                              | €000        | -1.224        | -1.049        | -893          | -22           | <b>-3.187</b>                   | <b>504</b>    | <b>-2.683</b>  |
| <b>UKUPNI ODOBRENI PRIHODI</b>              | <b>€000</b> | <b>66.823</b> | <b>43.823</b> | <b>24.960</b> | <b>21.079</b> | <b>156.685</b>                  | <b>13.500</b> | <b>170.185</b> |
|   |             |               |               |               |               | Predviđena prosečna tarifa 2010 | €/kWh         | 5,58           |
|   |             |               |               |               |               | Zahtevana prosečna tarifa       | €/kWh         | 6,08           |
| <b>ZAHTEV ZA POVEĆANJEM PROSEČNE TARIFE</b> |             |               |               |               |               |                                 |               | <b>8,8%</b>    |

Tabela 2: Pregled odobrenih prihoda posle izvršenih korekcija od strane RUE

### 3.3 Predlozi RUE

Posle detaljne analize svake od kategorija troškova, RUE je konstatovao da neki od zahtevanih troškova nisu obrazloženi ili predstavljaju neproporcionalnu razliku u odnosu na odobreni nivo i na ostvarene troškove u istoj kategoriji u protekloj godini. Intervencije RUE i njegovi predlozi u pogledu odobrenih troškova za 2010. godinu su dati u nastavku.

#### 3.3.1 Korekcija Regulisane imovinske osnove (RIO) i komercijalno finansirane Regulisane imovinske osnove (RIOf) KEK-a i KOPST-a

Na osnovu prethodno utvrđenih principa, odlučeno je da:

- vrednost imovine koja je uključena u **Regulisani imovinski osnov (RIO)** za nosioce licenci bude nula na dan 1. januara 2006. godine, kao što je utvrđeno Tarifnom metodologijom, i da raste sa realizovanim kapitalnim investicijama koje su koordinisane u narednim godinama. RIO je korišćen za obračun odobrene amortizacije koja je uključena u odobrene prihode nosilaca licenci.
- nosici licenci dobiju odobreni povraćaj u odobrenim kapitalnim troškovima za imovinu koja je izgrađena korišćenjem sopstvenih sredstava ili kredita. Odobreni povraćaj ne važi za imovinu koja je izgrađena korišćenjem sredstava iz grantova zbog toga što nosioci licenci nisu bili izloženi troškovima za finansiranje te imovine. Iz tog razloga uvedena je **regulisani imovinski osnov koji ne uključuje imovinu koja se finansira iz grantova (RIOf)** pomoću kojeg se obračunava odobreni povraćaj.

U aplikaciji KEK-a je navedeno da su RIO i RIOf isti, bez obzira na činjenicu da je jedan veliki deo imovine KEK-a finansiran iz grantova. To nije u skladu sa drugim gore pomenutim principom. Iz tog razloga RUE je obračunala vrednost RIO i RIOf KEK-a za 1. januar 2010. godine primenjujući gore pomenute principe i koristeći informacije iz revidiranih finansijskih izveštaja KEK-a o novoj i otplaćenju imovini za svaku godinu. Ovaj obračun je analiziran sa KEK-om i oni su se složili sa obračunom RUE.

RUE je na isti način izvršio i obračun za KOPST, iako je KOPST razdvojio RIO i RIOf u svojoj aplikaciji. RUE nije imao mogućnost da razmotri ovaj obračun sa KOPST-om, ali će to učiniti pre nego što donese konačnu odluku.

Ovom korekcijom je konstatovano da je RIO koji je do sada korišćen bio potcenjen, dok je RIOf bio precejenjen. Iz ovoga se zaključuje da amortizovana vrednost koja je deo odobrenih prihoda KEK-a i KOPST-a generalno treba da bude povećana, dok vrednost odobrenog povraćaja koja se izračunava iz RIOf treba da bude smanjena. Razlike između RIO i RIOf koje je obračunao RUE i onih koje su obračunate u aplikaciji su mnogo manje za KOPST nego za KEK, što je za posledicu imalo da je uticaj na odobrene prihode mnogo manji za KOPST, nego za KEK.

Neto efekat ove korekcije bio je da su odobreni prihodi za 2010. godinu smanjeni za 4.6 miliona evra za KEK i za 0.05 miliona evra za KOPST. Ipak, RUE još nije izvršio ovu korekciju u odobrenim prihodima KOPST-a zbog toga što još nije koordinisao ovaj obračun sa KOPST-om.

#### 3.3.2 Distributivni gubici

Zahtev KEK-a za odobrene tehničke gubitke za 2010. godinu iznosi 17.5% energije koja uđe u distribuciju, ili 758.3 GWh. RUE je konstatovao da je ova vrednost tehničkih gubitaka manja od



vrednosti koja je ostvarena u 2009. godini (18.05%), ali da je veća u poređenju sa vrednošću od 17.1% koju je preliminarno utvrdio RUE. KEK je uložio značajne investicije u distributivnu mrežu, pa RUE smatra da to treba da se odrazi na smanjivanje gubitaka. Imajući to u vidu, RUE predlaže da i za 2010. godinu nivo odobrenih tehničkih gubitaka bude 17.1%, što predstavlja smanjenje od 27 GWh. RUE predviđa da će ovo uticati na smanjivanje uvoza i iz tog razloga neće imati uticaj na troškove za kupovinu energije.

### 3.3.3 Troškovi uvoza

U svojoj aplikaciji za utvrđivanje tarifa, KEK je zahtevao iznos od 61.1 milion evra za kupovinu energije iz uvoza. Količina energije koja je pretpostavljena pri određivanju ove vrednosti je 859.9 GWh, što daje srednju cenu od 71.1 €/MWh.

KEK je obračunao ovu cenu koristeći cene koje važe za prvi kvartal 2010. godine i projektovane cene za kupovinu energije iz uvoza u naredna 3 kvartala. RUE je konstatovao da su cene koje je predvideo KEK veće od aktuelnih i očekivanih cena. Iz tog razloga RUE je napravio svoju projekciju cena energije od aprila 2010. godine do kraja godine koristeći aktuelne ugovorne vrednosti prvog kvartala i pretpostavljajući da će kretanje ovih cena biti slično kretanju cena u *European Energy Exchange*<sup>2</sup>. RUE je povećao ovu srednju cenu uvoza da bi se ostavio prostor za nepredviđeno povećanje cena uvoza u toku ove godine, uzimajući u obzir da je u prethodnim godinama cena uvoza pretrpela velike promene. Na taj način RUE je obračunao srednju odobrenu cenu kupovine energije iz uvoza u 2010. godini u iznosu od 69.5 €/MWh.

Cena koju je predložio RUE za uvoz električne energije umanjuje KEK-ov zahtev za odobrenim prihodima za 1.1 milion evra.

U svojoj aplikaciji KEK takođe zahteva odobravanje 14.4 miliona evra za interventni uvoz energije u cilju pokrivanja potreba ukoliko Kosovo A ili Kosovo B iznenada ispadnu iz pogona. KEK obećava da će ovo pomoći da se obezbedi snabdevanje 24:00 na svim pravcima koji su klasifikovani kao A i B.

Interventni uvoz obavlja se u vidu dve vrste ugovora – jedan za 72-časovno snabdevanje koje je na raspolaganju jednom mesečno i jedan za 6-časovno snabdevanje koje je na raspolaganju osam puta mesečno. Na osnovu iskustva iz prethodnih godina, RUE smatra da su cene koje je pretpostavio KEK za kupovinu energije preko ugovora o 72-časovnom snabdevanju precenjene i naglašava da je ova cena slična uobičajenoj ceni ugovora za kupovinu energije. RUE takođe konstatuje da je korišćenje interventnih ugovora o 6-časovnom snabdevanju retko u poređenju sa pretpostavkom KEK-a, pa je smanjio odobreni iznos za tu vrstu ugovora. Predlog RUE za interventni uvoz energije smanjuje zahtev KEK-a za 4.2 miliona evra, tako da je ukupan odobreni iznos za ove namene 10.2 miliona evra.

RUE naglašava da odobravanje interventnog uvoza energije ima smisla samo kada se na isti način snabdevaju kategorije A, B i C. Pretpostavka KEK-a o neuključivanju kategorije C u snabdevanje energijom iz uvoza predstavlja diskriminaciju ove kategorije potrošača, pošto to može da utiče na dodatno pogoršanje snabdevanja ove kategorije potrošača sa ciljem ispunjavanja kriterijuma za kategoriju A i B. Osim toga, RUE je odobrio ovaj iznos prihoda u cilju interventne kupovine energije za snabdevanje sve tri kategorije bez diskriminacije.

### 3.3.4 Prosečni ponderisani troškovi kapitala (PPTK)

---

<sup>2</sup> Ovaj obračun koristi tromesečno kretanje cena bazne i vršne energije korišćenjem Phelix futures. To predviđa snižavanje sa postojećeg nivoa u toku letnjih meseci 2010. godine, a zatim ponovni rast od 7-15% u poređenju sa postojećim nivoom u poslednjem kvartalu 2010. godine.

RUE je obračunao i prosečne ponderisane troškove kapitala u cilju uvažavanja smanjenja poreza na dobit na Kosovu sa 20% na 10%. Ovim obračunom je utvrđeno da PPTK za ovu reviziju tarifa treba da bude smanjen sa važećih 13.8% na 13.1%. Ovo utiče na smanjivanje odobrenih prihoda KEK-a za iznos od 1.2 miliona evra i za oko 0.06 miliona evra za KOPST.

### **3.3.5 Radni vek opreme u Odseku za rudarstvo**

KEK je tražio da radni vek rudarske opreme bude smanjen sa sadašnjih 35 godina na 25 godina. KEK obrazlaže svoj zahtev činjenicom da su postojeće investicije u rudarstvu povezane sa dužinom radnog veka postojećih rudnika i da neće imati nikakvu vrednost pošto ovi rudnici budu zatvoreni, što se očekuje da se desi mnogo pre od 35 godina.

RUE je prihvatio predlog KEK-a za skraćivanje radnog veka dotične opreme. Ova razlika dovela je do toga da odobreni prihodi KEK-a za 2010. godinu budu povećani za 1.69 miliona evra.

### **3.3.6 Nenaplativa dugovanja**

U svojoj aplikaciji za određivanje tarifa, KEK je zahtevao da mu se odobri iznos od 3.2 miliona evra za dugovanja koja KEK nije bio u stanju da naplati.

RUE se i dalje drži svog ranijeg predloga da nenaplativi dugovi ne budu uključeni u odobrene prihode KEK-a, pošto to podrazumeva pokrivanje dugova potrošača koji ne plaćaju svoje račune od strane potrošača koji račune plaćaju.

Stav RUE o neprihvatanju uključivanja nenaplativih dugovanja doveo je do smanjivanja iznosa prihoda koje je zahtevao KEK za 3.2 miliona evra.

### **3.3.7 Kapitalizacija troškova održavanja od strane KOPST-a**

U toku 2010. godine, KOPST je realizovao samo 0.9 miliona evra od 3.9 miliona evra koji su odobreni za troškove održavanja. U toku konsultacija sa RUE, KOPST je objasnio da je u obavezi da kapitalizuje vrednost troškova održavanja prema računovodstvenim standardima Kosova.

RUE konstatuje da kapitalizacija takve prirode uzrokuje dvostruko uključivanje troškova iz iste kategorije. Prvo, ova kategorija je uključena u odobrene prihode kao operativni troškovi, a posle kapitalizacije, biće uključena još jednom u vidu amortizacije i odobrenog povraćaja za novostvorenu imovinu.

Da bi se izbeglo dvostruko obračunavanje, RUE predlaže da kapitalni troškovi održavanja budu isključeni iz RIO i iz RIOF tako da se smanje vrednosti odobrenog povraćaja i amortizacije koji treba da budu dobijni ukoliko ova vrednost bude kapitalizovana. U toku ovog obračuna RUE je pretpostavio da je kapitalizovana vrednost razlika između odobrenog i realizovanog iznosa kapitalnih troškova za 2009. godinu.

Ova razlika umanjuje odobrene prihode KOPST-a za 2010. godinu za iznos od 761,000 evra.

### **3.3.8 Dodatni troškovi za pokrivanje stimulacija**

U svojoj aplikaciji za određivanje tarifa, KOPST je zahtevao iznos od 0.1 milion evra za isplaćivanje stimulaturnih dodataka na plate u 2010. godini. RUE ne smatra razumnim da ti troškovi budu pokriveni iz tarifa za regulisane potrošače. Iz tog razloga RUE predlaže da odobreni prihodi KOPST-a

budu umanjani za zahtevani iznos za ovu namenu, što je dovelo do smanjivanja odobrenih prihoda KOPST-a za 0.1 miliona evra.

#### **4. Subvencije**

U svojoj aplikaciji KEK je prikazao vrednost subvencija u iznosu od 50 miliona evra koje su isplaćene iz Budžeta Kosova. Prema Tarifnoj metodologiji, svaka subvencija treba da bude odbijena od odobrenih prihoda koji se pokrivaju iz tarifa regulisanih potrošača. U slučaju neodobravanja ovih subvencija, prosečna tarifa koja je potrebna za pokrivanje odobrenih prihoda treba da bude povećana za 29% u poređenju sa postojećim tarifama.

#### **5. Pregled predloga RUE**

Shodno gorepomenutim predlozima, odobreni prihodi koji su potrebni za normalno funkcionisanje Kosovske energetske korporacije i Kosovskog operatora prenosnog sistema i tržišta iznose ukupno 156.2 miliona evra, uključujući i 18.1 miliona evra koji su odobreni za KOPST. Ovaj iznos prihoda može da bude pokriven korišćenjem srednje tarife od 5.58 centi/kWh, što je otprilike jednako postojećoj prosečnoj tarifi. Osim toga, RUE predlaže da se postojeće tarife za krajnje potrošače ne menjaju i da se kao takve primenjuju i u ovom periodu tarifne revizije. Struktura odobrenih prihoda prema predlogu RUE prikazana je u tabeli 3.

|   |             | Rudarstvo     | Proizvodnja   | Mreže         | Napajanje                       | KEK            | KOPST         | UKUPNO         |
|---|-------------|---------------|---------------|---------------|---------------------------------|----------------|---------------|----------------|
| Operativni troškovi (bez kupovine energije) | €000        | 42.244        | 30.802        | 18.714        | 14.841                          | <b>106.601</b> | 7.847         | <b>114.448</b> |
| Amortizacija                                | €000        | 6.877         | 3.812         | 1.067         | 348                             | <b>12.104</b>  | 1.857         | <b>13.961</b>  |
| Povraćaj                                    | €000        | 16.292        | 4.696         | 3.078         | 76                              | <b>24.143</b>  | 934           | <b>25.077</b>  |
| Uvoz  | €000        |               |               |               | 69.990                          | <b>69.990</b>  |               | <b>69.990</b>  |
| Kupovina energije van KEK-a                 | €000        |               |               |               | 2.581                           | <b>2.581</b>   |               | <b>2.581</b>   |
| Pomoćne usluge                              | €000        |               |               |               |                                 | <b>0</b>       | 1.624         | <b>1.624</b>   |
| Troškovi centralne administracije           | €000        | 5.138         | 2.443         | 1.801         | 1.783                           | <b>11.164</b>  |               | <b>11.164</b>  |
| <b>UKUPNI ODOBRENI TROŠKOVI</b>             | <b>€000</b> | <b>70.551</b> | <b>41.753</b> | <b>24.660</b> | <b>89.619</b>                   | <b>226.584</b> | <b>12.262</b> | <b>238.846</b> |
| Prodaje privilegovanim potrošačima          | €000        |               |               |               | -22.112                         | <b>-22.112</b> |               | <b>-22.112</b> |
| Izvoz                                       | €000        |               |               |               | -4.430                          | <b>-4.430</b>  |               | <b>-4.430</b>  |
| Ostali operativni prihodi                   | €000        | -1.500        | -1.624        |               |                                 | <b>-3.124</b>  |               | <b>-3.124</b>  |
| Subvencije                                  | €000        |               |               |               | -50.000                         | <b>-50.000</b> |               | <b>-50.000</b> |
| Prilagođavanja                              | €000        | -1.224        | -1.049        | -893          | -22                             | <b>-3.187</b>  | <b>235</b>    | <b>-2.952</b>  |
| <b>UKUPNI ODOBRENI PRIHODI</b>              | <b>€000</b> | <b>67.827</b> | <b>39.080</b> | <b>23.768</b> | <b>13.056</b>                   | <b>143.731</b> | <b>12.497</b> | <b>156.229</b> |
|   |             |               |               |               | Predviđena prosečna tarifa 2010 | €/kWh          |               | 5,58           |
|   |             |               |               |               | Zahtevana prosečna tarifa       | €/kWh          |               | 5,58           |
| <b>ZAHTEV ZA POVEĆANJEM PROSEČNE TARIFE</b> |             |               |               |               |                                 |                |               | <b>-0,1%</b>   |

Tabela 3: Pregled odobrenih prihoda prema predlogu RUE